

СТАНОВИЩЕ

ЗА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД НА ДОКТОРАНТА РОСЕН ТОШЕВ НА ТЕМА
"ФОТОРЕАЛИЗМЪТ В БЪЛГАРСКАТА ЖИВОПИС".

от проф. д.изк. Свилен Стефанов за присъждане на научната и образователна степен „доктор“ на докторанта Росен Тошев.

Дисертационният труд на Росен Тошев, докторант (зачислен по точка Б) към катедра „Изкуствознание“ на НХА, интерпретира проблемът за историческото и съвременното значение на фотографския образ като ключов феномен при формирането на иновативните тенденции в живописа. Като негов научен ръководител искам да подчертая, че този текст е убедителен, защото е писан от човек, за когото и живописа, и фотографията не са абстрактни понятия, а професионална ангажираност, с която той е свързан и като дългогодишен преподавател в НХА. Избраната от Росен Тошев тема носи важна проблематика и е напълно дисертабилна.

В увода докторантът заявява целите и задачите на труда си. Той изтъква, че още от 19 век художниците започват да осмислят своето творчество и по посока на техническите открития, и в частност, на фотографията. Преди да пристъпи към конкретиката на темата, съвсем правилно, в първата си встъпителна глава, докторантът прави обобщаващ преглед на развитието на фотографията в работата на художниците през 19 и 20 век в световното изкуство.

Росен Тошев разглежда първите две глави от дисертацията си като подготвителни, т.е. въвеждащи в контекста на конкретното проучване, а именно развитието на фотографията в световен план, и съответно у нас, в България. Това разширяване на разказа е важно, доколкото глобалното развитие на фотографията

се отнася с пълна сила и до нейното използване и инплантиране в българската живопис.

Най-важната част на изложението започва с трета глава „Живописът и фотографията след 70-те. Исторически и социални предпоставки за появата на фотореализма в българската живопис“. Росен Тошев в подглави прави хронологическа диференциация, като например частта за първия период е озаглавена „Ранен или начален фотореализъм“, свързана най-вече с фоторелистичния период в живописа на Иван Димов през 70-те години. Следва вторият период „Фотореализъм на 80-те години“, където основни герои са живописци като Стефан Янев и Сашо Стоицов.

Третият период е обозначен като „концептуален /дигитален фотореализъм“, в който е разгледан специфичния фотореализъм, характерен за 90-те години, с представители Георги Тушев, Венцислав Занков, РАСИМ и др.

Четвърта глава разглежда фотореализма и хиперреализма в живописа на Володя Кенарев, Николай Караджов и Иван Тафров. Един от подразделите разглежда български художници фотореалисти и хиперреалисти, работещи в чужбина, като на фокус попадат автори хиперреалисти като Андрей Лекарски и Росен Райчев-Rossin.

В заключението си Росен Тошев правилно синтезира наблюденията си:

1. Наличието на безспорно влияние на фотографията (от самата ѝ поява в териториален и социален аспект) върху живописа и обратното.

2. Връзките фотография-живопис в българското изкуство не са изолирано и епизодично явление, а са един социално-културен и естетико-пластичен многопластов процес.

3. Българският фотореализъм не копира директно световните образци на това художествено течение. Той има свои визуални особености и характер.

Несъмнено, провеждането на подобно проучване е от голямо значение за творец, който преподава живопис в катедра „Керамика“, както и дигитална фотография в Магистърската програма „Фотография“ на НХА, но това също означава, че този труд е важен и за всички студенти, а защо не и за съвременното ни изкуство като цяло. Затова препоръчвам този труд да бъде публикуван като книга. Вероятно това ще бъде първата книга у нас, която ще говори за промените в изкуството през гледната точка на фотографията в България.

В заключение, препоръчвам на уважаемите членове на научното жури да гласуват за присъждането на образователната и научна степен „доктор“ на докторанта Росен Тошев.

Проф. д. изк. Свилен Стефанов

11. 05. 2020 г.